

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref./your ref.:
06/01219-4

Vår ref./our ref.:
97724

Dato/date.:
Oslo, 31. august 2007

Veileder for regionale planer for vindkraft - høringsvar

Vi viser til høringsbrev og gir med dette EBLs kommentarer og forslag tilendringer i veilederen. I denne forbindelse er det også naturlig å vise til EBLs høringsuttalelse til retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraftverk, datert 15. desember 2006.

Generelt om utkastet til veileder

Muligheter, ikke bare konflikter

Utkastet til veileder gjør potensielle konfliktområder til et hovedtema ved utarbeidelsen av regionale planer for vindkraft. I regional planlegging vil det også være viktig å se på muligheter for utvikling av næringsliv og arbeidsplasser basert på vindkraft. Slike positive ringvirkninger bør derfor være et element i både regionale planer for vindkraft og i næringsplaner og annen regional planlegging. Både lokale kompetansearbeidsplasser hos vindkraftselskap og underleverandører og økonomisk betydning for eiere av vindkraftanlegg, grunneiere og vertskommune bør være sentrale elementer her.

Reiseliv i forhold til andre næringsinteresser

Vi undrer oss over at reiselivsinteresser har fått en så framtrødende rolle i veilederen, mens andre næringsinteresser nesten ikke nevnes. Slik utkastet til veileder er formulert, ser det ut til at reiselivsnæringen skal gis rettigheter framfor andre næringer i områder der vindkraftutbygging er aktuelt. Planer utarbeidet etter denne malen vil ikke gi et korrekt bilde av de samlede samfunnsmessige konsekvensene av utbygging av vindkraftverk. Dersom konflikter i forhold til andre næringsinteresser skal nevnes, er det naturlig at en regional plan vurderer konsekvensene for alle næringsinteresser samlet, ikke bare for reiseliv.

Forholdet mellom planutarbeidelse og kunnskapsstatus

Det er foreslått at veilederen skal si at "Kartleggingsarbeidet skal normalt baseres på eksisterende kunnskap." Dette nødvendig om det ikke skal gjennomføres et svært omfattende og tidkrevende kartleggingsprosjekt og er i praksis en forutsetning for at ordningen med regionale planer skal fungere. Imidlertid er det viktig at det i regionale planer ikke legges føringer som går utover eksisterende kunnskapsstatus. Utkastet til veileder

Besøksadresse: Telefon: 23 08 89 00
Essendropsgate 6 Telefaks: 23 08 89 01

Postboks 7184 Majorstua E-post: ebl@ebl.no
0307 Oslo www.ebl.no

presiserer dette, for eksempel ved at kunnskapsstatus skal klassifiseres. Vi vil imidlertid peke på at dette også må gis konkret betydning for hvor sterke føringer en regional plan gir for utnyttelse av ulike områder til vindkraftverk. Det vil være uheldig om regionale planer legger sterke bindinger som det viser seg å være manglende grunnlag for. Vi vil her også vise til at ordinær konsesjonsbehandling skal gjennomføres også i områder med regionale planer, og forhold det er knyttet usikkerhet til, vil bli belyst i forbindelse med konsesjonsbehandlingen.

Gi rom for endringer

En rekke forhold som ligger til grunn for regionale planer, vil være dynamiske. Dette gjelder eksempelvis nettspørsmål, som er avhengig av både utbygging av ny linjekapasitet og forandringer i kraftproduksjon og –forbruk i området. Også andre forhold kan endres, som situasjonen for berørte næringsinteresser. Det er viktig at regionale planer utformes slik at det kan tas høyde for slike endringer uten å gå gjennom en fullstendig revisjon av den aktuelle regionale planen for vindkraft.

Forholdet mellom regionale planer, regionalt og nasjonalt energibehov og energipolitiske målsetninger

Det er grunn til å understreke betydningen av å finne en god avveining mellom regionale planer for vindkraft og overordnede energipolitiske målsetninger. Det er viktig at retningslinjene framhever dette tydelig, slik det legges opp til. Vi vil imidlertid foreslå at dette også gjenspeiles i forslaget til relevante dokumenter i utkastets liste over aktuelle referanser og informasjonskilder i kapittel 7.

Regionale planer som verktøy for vindkraftutbyggere

Regionale planer vil være et viktig signal for potensielle utbyggere av vindkraftverk. Også for andre interessenter vil planene være sentrale dokumenter ikke bare i kraft av sin formelle status, men også som informasjonskilde. Derfor er det viktig at regionale planer utformes slik at denne funksjonen ivaretas best mulig, for eksempel slik at informasjon som har vært grunnlag for vurderingene i planen, presenteres på en systematisk måte eller ved at det blir gitt henvisninger til slik informasjon.

Kommentarer til de enkelte kapitler

Avsnitt 2.2

Veilederen sier at det er viktig at fylkeskommunen organiserer planarbeidet på en måte som sikrer best mulig medvirkning fra energimyndigheter, fylkesmann, kommuner, sektormyndigheter og eventuelt Sametinget og reindriftens organer. Dersom representanter for andre berørte næringsinteresser tas med i prosjekt- eller referansegrupper, er det naturlig at også utbyggerinteresser er representert. Det har vært tilfeller der reiselivsinteresser har vært representert, mens det har vært antatt at utbyggerinteressene har vært representert av NVE. Dette er formelt galt og vil heller ikke ivareta det reelle behovet for å representere verken næringsinteressene knyttet til vindkraft eller behovet for kompetanse om utbygging og drift av vindkraftverk.

Vi vil i denne sammenhengen påpeke at det er viktig at det i prosjektgruppen også finnes god vindkraftfaglig kompetanse som kan bidra til en god forståelse av eksempelvis vindforhold og kraftsystemrelaterte problemstillinger. Slik kompetanse finnes både hos potensielle utbyggere og i uavhengige miljøer. Det er vårt inntrykk at dette ikke har vært tilstrekkelig ivaretatt i flere av de prosessene fram mot regionale planer som er gjennomført til nå.

Vi vil ellers understreke at det er viktig at dialogen med potensielle utbyggere er god, også fordi slike selskaper vil sitte på oppdatert kunnskap om mulighetene for vindkraftutbygging i

Besøksadresse: Telefon: 23 08 89 00
Essendropsgate 6 Telefaks: 23 08 89 01

Postboks 7184 Majorstua E-post: ebl@ebl.no
0307 Oslo www.ebl.no

et område, eksempelvis i forhold til lokale vindforhold, utbyggingskostnader, økonomiske konsekvenser ved eventuelle avbøtende tiltak, etc.

Avsnitt 2.3.2

Kapasiteten i eksisterende elektrisitetsnett, behovet for investeringer i nye nettanlegg og kostnadene ved dette er sentrale elementer i ved vurdering av potensielle vindkraftanlegg. Det blir allerede gjennomført regionale kraftsystemutredninger, og NVE har gitt nettselskaper ansvar for å koordinere dette arbeidet. Det er viktig at innholdet i regionale planer for vindkraft er koordinert med dette. Det bør derfor presiseres i veilederen at det nettselskapet som har ansvar for regionale kraftsystemutredninger, må involveres tidlig i prosessen fram mot utvikling av regionale vindkraftplaner.

Avsnitt 2.3.4

Det er viktig å finne en god avgrensning av områder som skal inngå i planforslaget, slik at man unngår at et større område får en bestemt status når det skyldes verneinteresser og annet i forbindelse med bare en liten del av det.

Vi vil ellers advare mot at det legges for sterk vekt på NVEs vindatlas. Usikkerheten i denne er betydelig, og det vil også være store lokale forskjeller i vindforhold. Derfor bør detaljerte målinger av vindforhold foretas på prosjektnivå, slik det sies klart i utkastet til veileder. Regionale planer bør derfor heller peke på områder der vindkraftverk er klart uønsket, uavhengig av vindforhold. Dersom det gjennomføres egne vindmålinger i forbindelse med regionale planer, er det viktig at det presiseres tydelig hvor nøyaktige disse er i forhold til lokale variasjoner i vindstyrke og turbulens.

Kapittel 3

I dette kapitlet anbefales det at de opplistede hensynene skal vurderes etter en tretrinnskala med "Stor verdi", "Middels verdi" og "Liten verdi". Det legges imidlertid ikke opp til at disse skal vurderes i forhold til hvordan utbygging av vindkraft vil påvirke disse verdiene. Slik veilederen nå er utformet, tas det implisitt som gitt at utbygging av vindkraftverk vil redusere verdien av et område i forhold til de hensynene som er opplistet. Eksempelvis er det grunn til å tro at vindkraftutbygging mange steder ikke vil være til vesentlig hinder for en betydelig utvikling av reiselivet. Slik vil det ikke nødvendigvis være. Skal regionale planer fungere tilfredsstillende, er det nødvendig at det gjøres en reell vurdering av konfliktpotensialet i tillegg til den klassifiseringen det nå legges opp til.

For øvrig vil en systematisk sammenstilling av ulike hensyn knyttet til et planområde kunne være en nyttig veileder også for potensielle utbyggere av vindkraftverk. Det krever imidlertid at sammenstillingen gjøres på en god måte og at innholdet er kvalitetssikret.

Avsnitt 3.1

Vi noterer oss at det ikke sies noe om hvordan eksempelvis synlighet på en viss avstand skal håndteres, eksempelvis i forhold til ulike former for natur- eller kulturvernomsråder. En klargjøring av hvordan vindkraft i nærheten av områder med vernestatus skal vurderes, vil være nyttig. Vi vil her ellers peke på at siden konsesjoner for vindkraftutbygging gis for 25 år og anlegget i utgangspunktet skal fjernes når konsesjonsperioden utløper, er mange avstandseffekter i stor grad reversible.

Avsnitt 3.3

Vi vil igjen peke på at planene ikke bare bør vurdere verdien av aktuelle områder i forhold til biologisk mangfold, men også vurdere hvordan utbygging av vindkraft vil påvirke dette.

Det foregår allerede en betydelig endring av norsk natur- og kulturlandskap, ofte på grunn av endringer i jord- og skogbruk. Utviklingen av kystlynghei er et eksempel på dette. Områder som ikke holdes i hevd gjennom tradisjonell utnyttelse, vil endre karakter også om det ikke bygges vindkraftverk. Vurderingen av verdien av slike landskap bør ikke bare ta hensyn til status i dag, men også til hvordan landskapet forventes å utvikle seg.

Avsnitt 3.5

Også her vil det være nyttig om veilederen kan avklare hvordan visuelle effekter skal vurderes. Vurdering av konsekvenser vil være basert på skjønn, og retningslinjer for hvordan skjønnnet skal utøves kan bidra til ryddig håndtering av slike effekter. Slike visuelle effekter er for øvrig reversible, siden vindkraftverk har en begrenset teknisk levetid.

Avsnitt 3.6

Avsnittet er konfliktorientert, men det vil også være relevant å nevne at visse typer friluftsliv kan styrkes ved utbygging av vindkraftverk, ved at et område gjøres lettere tilgjengelig på grunn av veiutbygging. Det kan derfor være nyttig å differensiere mellom ulike typer friluftsliv.

Avsnitt 3.7

Det kan se ut som om veilederen tar for gitt at vindkraft og reiselivssatsing utelukker hverandre. Vi vil i denne sammenhengen peke på at det finnes gode eksempler på at betydelig satsing på både vindkraft og naturbasert reiseliv er mulig i samme område, eksempelvis på Smøla. Veilederen bør derfor si klart at planene må vurdere hvilke negative konsekvenser vindkraftutbygging forventes å ha på eksisterende eller planlagt reiselivsaktivitet.

I denne sammenhengen vil vi også påpeke at reiselivsvirksomhet henvender seg til flere markeder, og graden av konflikt med vindkraft vil derfor variere sterkt. Derfor er begrepet "det norske reiselivsproduktet" svært upresist. Det er viktig at det i forbindelse med utarbeidelse av regionale planer presiseres tydelig hvilke deler av reiselivet utbygging i et aktuelt område kan representere en utfordring for.

Vi vil også minne om at deler av reiselivet har sterke sesongvariasjoner, og hovedsesongen kan typisk være tre til fire måneder lang. Når konsekvensene for reiselivet skal vurderes, bør dette også hensyntas og vurderes i forhold til at et vindkraftverk i driftsfasen vil gi arbeidsplasser og aktivitet gjennom hele året.

Vi forutsetter at også vurderingen av konsekvenser for reiselivet skal vurderes i forhold til prinsippene som er skissert i utkastets avsnitt 2.3.5. Det er viktig at vurderingene av konsekvensene for reiselivsvirksomhet baseres på systematisk kunnskap og at grunnlaget for vurderingene presenteres.

Avsnitt 4.0

Vi vil påpeke at det er viktig at kvaliteten på datagrunnlaget synliggjøres i en plan. Vi vil også peke på at det vil være underlig om det gjøres planvedtak som binder utbyggere og videre offentlig behandling dersom kunnskapsgrunnlaget presenteres som dårlig.

Avsnitt 7.0

En rekke offentlige dokumenter har slått fast en vilje til å satse på utbygging av vindkraftverk. Skal det være samsvar mellom regional planlegging og nasjonale energi- og miljøpolitiske målsetninger, må dette reflekteres klart også i regionale planer. I denne sammenheng vil vi også peke på at avsnitt 2.3.1 sier eksplisitt at det skal redegjøres for relevante nasjonale og regionale energipolitiske målsetninger. Vi foreslår derfor at det også vises til følgende dokumenter i avsnitt 7:

Satsing på fornybar energi

Olje- og energidepartementet: St. meld. nr. 18 (2003-2004) *Om forsynings sikkerheten for strøm mv.*

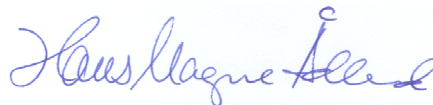
Olje- og energidepartementet: St. meld. nr. 11 (2006-2007) *Om støtteordninga for fornybar elektrisitetsproduksjon*

Miljøverndepartementet: St. meld. nr. 34 (2006-2007) *Norsk klimapolitikk*

Med vennlig hilsen
Energibedriftenes landsforening

Einar Westre
Direktør

Hans Magne Ådland
rådgiver